

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

Lovforslaget er en genfremsættelse af det i 1. samling i indeværende folketingsår fremsatte forslag til lov for Grønland om arealanvendelse, byudvikling og bebyggelse, der ikke nåede at blive færdigbehandlet, jfr. Folketingstidende 1976-77, sp. 2771 og 4088.

I. Baggrunden for lovforslaget.

Flere træk ved samfundsudviklingen i Grønland i de senere år har gjort spørgsmålet om en planlægningslovgivning for hele Grønland aktuelt.

Den stærke udvikling inden for industri, håndværk og boligbyggeri har medført et stigende behov for planlægning og kontrol med udnyttelsen af arealer i byerne og ligeledes for en effektiv kontrol med, at bygninger og andre faste anlæg opføres i overensstemmelse med de tekniske normer og standarder, der nødvendigvis må kræves af sikkerheds- og sundhedsmæssige grunde.

Også udbygningen af de trafikale forbindelser (flyvepladser), den begyndende turisme og ikke mindst den forventede udvidede efterforskning og udnyttelse af mineralske forekomster, gør en kontrol med udviklingen påkrævet.

For så vidt angår de ikke-bymæssige områder har udviklingen vist, at flere og flere private ønsker at opføre feriehus og lignende i områder, der hidtil ikke har været udnyttet til bebyggelse. Det mere organiserede turisterhverv har vist en stigende interesse for opførelser af hoteller og turistcentre i naturskønne og ubebyggede områder. Fredningsloven giver i et vist omfang mulighed for samfundsmæssig kontrol over for byggeri af denne art, men kun for så vidt egentlige fredningsværdige interesser bliver berørt. Det er af afgørende betydning at undgå en planløs og uhensigtsmæssig forbyggelse også af områder, der ikke i egentlig forstand er fredningsværdige. Et planløst byggeri kan give stødet til uønskede bydannelser, der evt. vil kræve offentlige serviceydelser, såsom skole- og sundhedsvæsen, ligesom sådanne bydannelser vil skabe problemer med hensyn til kommunikation og forsyningsforbindelser.

De senere års udvikling med hensyn til efterforskning og udvinding af mineralske råstoffer i Grønland understreger behovet for en offentlig regulering, der kan styre aktiviteterne i forbindelse med arealanvendelse og bymæssig bebyggelse på en sådan måde, at man opnår størst mulig nytte for

samfundet og afbøder uheldige sider ved udviklingen.

Til styring af udviklingen har det offentlige det redskab, der ligger i, at der til forundersøgelse, efterforskning og udvinding af råstoffer kræves tilladelse eller koncession, hvortil der kan knyttes forskellige betingelser og vilkår. Man kan bestemme udviklingstakten og derved sikre tid til planlægning.

Medens olieselskabernes og mineselskabernes virksomhed således reguleres ved de i henhold til den grønlandske minelov udstedte tilladelser eller koncessioner, gælder dette ikke for forskellige typer af virksomheder, der opstår i tilknytning til selve mineraludvindingen, først og fremmest olieudvindingen. Der kan være tale om værkstedstjeneste, servicevirksomheder og forskellige former for industrivirksomhed med forsyning af den koncessionerede virksomhed for øje.

Det er af stor betydning, at man opnår den bedst mulige styring af udviklingen også på dette vigtige område, således at der i videst muligt omfang skabes positive virkninger for samfundet som helhed og for det lokale miljø, som bliver direkte berørt af disse virksomheder. Det er hensigten at sikre, at en lang række hensyn varetages i forbindelse med tilladelse til etablering af den af olieefterforskningen og -udvindingen afledede virksomhed, hvilket f. eks. kan ske ved at stille krav om disse virksomheders geografiske placering og om uddannelse, oplæring og beskæftigelse af grønlandsk arbejdskraft.

Medens der foran er nævnt træk ved samfundsudviklingen, der gør det påkrævet at få indført en samlet planlægningslovgivning, der kan bidrage til at styre denne udvikling, skal man i det følgende fremhæve et hensyn af en anden art, der også taler for, at der fastsættes nærmere regler for den offentlige kontrol med udnyttelsen af Grønlands areal og naturressourcer.

Blandt indfødte minoriteter som indianere, eskimoer og samer, der beboer forholdsvis let afgrænsede geografiske områder, er der en stigende opmærksomhed og debat om spørgsmålet om retten til jorden, hvor disse folk bor og færdes. I denne debat har der også været deltagelse fra grønlandsk side.

Selv om den historiske udvikling og den aktuelle retlige situation ikke er den samme i de forskellige områder, er der visse fælles træk ved